

United Nations
Nations Unies

International
Criminal Tribunal
for the former
Yugoslavia

Tribunal Pénal
International pour
l'ex-Yougoslavie

SAŽETAK PRESUDE

(Isključivo za medije. Nije zvaničan dokument.)

ŽALBENO VIJEĆE

Haag, 30. januar 2015.

Sažetak presude Žalbanog vijeća u predmetu Popović i drugi

U nastavku je sažetak presude koju je danas pročitao sudija Patrick Robinson.

Žalbeno vijeće danas zasjeda u skladu sa nalogom o rasporedu izdatim 17. novembra 2014, kao i na osnovu pravila 117(D) Pravilnika o postupku i dokazima Međunarodnog suda, da bi izreklo svoju presudu u predmetu Tužilac protiv Vujadina Popovića, Ljubiše Beare, Draga Nikolića, Radivoja Miletića i Vinka Pandurevića.

Na samom početku, želim da obavijestim strane u postupku da sudija Fausto Pocar nije u mogućnosti da prisustvuje ovom zasjedanju. Stoga će se ovo zasjedanje održati u skladu s pravilom 15bis(A) Pravilnika o postupku i dokazima Međunarodnog suda.

U skladu sa praksom Međunarodnog suda, neću pročitati tekst Žalbene presude, osim dispozitiva, već ću sažeto iznijeti ključna pitanja iz žalbenog postupka, kao i glavne zaključke Žalbenog vijeća. Ovaj usmeni sažetak ne predstavlja bilo koji dio službene i mjerodavne presude Žalbenog vijeća koja će u pismenoj formi biti podijeljena stranama po završetku današnjeg zasjedanja. S obzirom na dužinu ovog sažetka, u toku njegovog čitanja napravićemo jednu ili dvije pauze.

I. ČINJENIČNI KONTEKST PREDMETA

Događaji kojima se ovaj predmet bavi odigrali su se u julu mjesecu 1995. godine u Srebrenici i Žepi i u njihovoj okolini, u Podrinju u istočnoj Bosni i Hercegovini. Pretresno vijeće utvrdilo je da su se ovi događaji odigrali pošto su snage bosanskih Srba, u julu 1995. godine, izvele energičan vojni napad na područja Srebrenice i Žepe koja su bila pod zaštitom Ujedinjenih nacija. Bosanski Muslimani pobjegli su iz Srebrenice u obližnje mjesto Potočari, gdje su žene, djeca i stariji ukrcani u prepune autobuse i transportovani daleko od svojih kuća u Istočnoj Bosni. Više hiljada muškaraca bilo je zatočeno u užasnim uslovima, a potom pogubljeno po kratkom postupku. U Žepi je niz vojnih napada takođe doveo do toga da je cjelokupno bosansko-muslimansko stanovništvo uklonjeno, bilo putem transporta ili tako što je pobjeglo.

Pretresno vijeće utvrdilo je da je postojao udruženi zločinački poduhvat koji je imao za cilj da se u julu 1995. godine pobiju svi vojno sposobni bošnjački muškarci iz Srebrenice, odnosno "UZP ubistva", kao i da je postojao udruženi zločinački poduhvat koji je imao za cilj da se muslimansko stanovništvo iz Srebrenice i Žepe 1995. godine prisilno ukloni, odnosno UZP prisilnog uklanjanja.

U vrijeme relevantno za optužnicu, g. Popović je bio Načelnik bezbjednosti Drinskog korpusa Vojske Republike Srpske, ili "VRS"; g. Beara je bio Načelnik Uprave za Bezbjednost Glavnog štaba VRS; g. Nikolić je bio Načelnik bezbjednosti u 1. lakoj pešadijskoj Zvorničkoj brigadi Drinskog korpusa; g. Miletić je bio Načelnik Uprave za operativno-nastavne poslove Glavnog štaba; a g. Pandurević je bio Komandant Zvorničke brigade. Pretresno vijeće utvrdilo je da su g. Popović, g. Beara i g. Nikolić bili učesnici u UZP-u ubistva, a da je g. Miletić bio učesnik u UZP-u prisilnog uklanjanja.

www.icty.org

Pratite MKSJ na [Facebooku](#), [Twitteru](#) i [YouTubeu](#)

Služba za medije/komunikacije

Churchillplein 1, 2517 JW The Hague. P.O. Box 13888, 2501 EW The Hague. Netherlands
Tel.: +31-70-512-8752; 512-5343; 512-5356

Pretresno vijeće presudilo je da su g. Popović i g. Beara, putem UZP-a ubistva, počinili genocid, ubistvo kao kršenje zakona i običaja ratovanja, kao i istrebljenje i progon kao zločine protiv čovječnosti. I g. Popoviću i g. Beari izrečena je kazna doživotnog zatvora.

Kad je o g. Nikoliću riječ, Pretresno vijeće je presudilo da je on, putem UZP-a ubistva, počinio istrebljenje i progon kao zločine protiv čovječnosti, kao i ubistvo kao kršenje zakona i običaja ratovanja. On je također osuđen za pomaganje i podržavanje genocida. G. Nikoliću je izrečena kazna zatvora od 35 godina.

Pretresno vijeće presudilo je da je g. Miletić, putem UZP-a prisilnog uklanjanja, počinio ubistvo, progon i prisilno premještanje kao zločine protiv čovječnosti, i izreklo mu kaznu zatvora od 19 godina.

Kad je riječ o g. Pandureviću, Pretresno Vijeće izreklo mu je osuđujuću presudu za pomaganje i podržavanje ubistva kao kršenja zakona i običaja ratovanja, kao i za ubistvo, progon i prisilno premještanje kao zločine protiv čovječnosti. On je također osuđen za ubistvo kao zločin protiv čovječnosti i kršenje zakona i običaja ratovanja na osnovu komandne odgovornosti. G. Pandureviću je izrečena kazna zatvora od 13 godina.

II. ŽALBE

Poslije izricanja prvostepene presude, 10. juna 2010. godine, Tužilaštvo, kao i g. Popović, g. Beara, g. Nikolić, g. Miletić i g. Pandurević, uložili su žalbe na prvostepenu presudu. Žalbeno vijeće saslušalo je usmenu argumentaciju strana u postupku između 2. i 6. decembra 2013. godine.

Sada ću preći na argumente koje iznose žalioци i Tužilaštvo.

A. Navodne greške u vezi sa Optužnicom

G. Popović i g. Miletić iznose argumente kojima tvrde da je Pretresno vijeće pogriješilo u primjeni prava tako što ih je proglasilo krivim za krivična djela za koja se ne terete u Optužnici, ili na osnovu navoda koji nisu jasno navedeni u Optužnici. Žalbeno vijeće smatra da g. Popović i g. Miletić nisu pokazali da je Pretresno vijeće pogriješilo. Pretresno vijeće proglasilo je g. Pandurevića krivim za pomaganje i podržavanje ubistva deset ranjenih, zarobljenih Muslimana iz bolnice u Milićima, ili "Milićkih zarobljenika", putem nečinjenja, jer nije izvršio svoju zakonsku dužnost. G. Pandurević tvrdi da je Pretresno vijeće pogriješilo što mu je izreklo osuđujuću presudu za ovo krivično djelo, budući da ga Tužilaštvo nije teretilo, niti je ikada u toku suđenja navelo da ga tereti za pomaganje i podržavanje putem nečinjenja, jer nije izvršio svoju zakonsku dužnost. Žalbeno vijeće podsjeća da se Optužnica mora čitati u cjelini i zaključuje, uz suprotno mišljenje sudije Nianga, da ona sadrži navode koji obavještavaju g. Pandurevića o pravno relevantnim činjenicama na kojima se zasniva optužba da je on svojim nečinjenjem pomogao i podržao ubistvo Milićkih zarobljenika. Stoga Žalbeno vijeće, uz suprotno mišljenje sudije Nianga, odbacuje relevantni dio žalbe g. Pandurevića.

B. Navodne greške u vezi sa prihvatljivošću i težinom dokaza

G. Popović, g. Beara, g. Nikolić i g. Miletić iznose nekoliko argumenata kojima osporavaju to što je Pretresno vijeće usvojilo određene dokaze, kao i način na koji je ocijenilo ili odvagalo određene dokaze. Konkretno, oni osporavaju odluke Pretresnog vijeća da ne usvoji određene dokaze, da usvoji izjave date na osnovu pravila 92quater Pravilnika, da se koristi neprovjerenim i nepotkrepljenim dokazima, te da u spis predmeta usvoji presretnute razgovore i druge dokumentarne dokaze. Žalbeno vijeće smatra da Pretresno vijeće u primjeni svojih širokih diskrecionih ovlašćenja nije napravilo nikakve

greške, te, shodno tome, odbacuje sve argumente razmotrene u ovom dijelu Žalbene presude.

C. Navodne greške u vezi sa vjerodostojnošću svjedoka

G. Popović, g. Beara, g. Nikolić i g. Miletić iznose nekoliko argumenata kojima u načelu osporavaju vjerodostojnost svjedoka koji su svjedočili u ovom predmetu. Oni posebno osporavaju ocjenu Pretresnog vijeća u pogledu vjerodostojnosti svjedoka PW-168, Momira Nikolića, svjedoka PW-101 i Srećka Aćimovića. Pošto je razmotrilo argumente strana u postupku, Žalbeno vijeće zaključilo je da žalinci nisu pokazali da je Pretresno vijeće pogriješilo i odbacuje sve argumente kojima se osporava načelna vjerodostojnost svjedoka.

D. Navodne greške u vezi sa dokazima u pogledu broja žrtava

G. Popović tvrdi da je Pretresno vijeće pogriješilo u svojim zaključcima koji se odnose na broj lica koja su pogubljena na nekim konkretnim stratištima. G. Popović, g. Beara i g. Nikolić osporavaju zaključke Pretresnog vijeća u vezi sa ukupnim brojem pogubljenih lica do kojih je Pretresno vijeće došlo na osnovu sudsko-medicinskih i demografskih dokaza. Žalbeno vijeće odbacuje sve argumente kojima se osporava ukupni broj žrtava.

E. Ostala pitanja u vezi sa dokazima

Po pitanju alibija, g. Popović tvrdi da je Pretresno vijeće pogriješilo prilikom razmatranja alibija koji je on iznio za 14. juli 1995. uveče i za 23. juli 1995. On konkretno tvrdi da je Pretresno vijeće propustilo da uzme u obzir sve dokaze u spisu kada je odbacilo njegov alibi da se 14. jula 1995. nalazio na isturenom komandnom mjestu u Krivačama, te da prema tome nije mogao učestvovati u ubistvima u Orahovcu. On takođe tvrdi da je Pretresno vijeće pogriješilo kada je odbacilo njegov alibi za 23. juli 1995. tako što nije uzelo u obzir dokaze da se on u vrijeme kada su vršena ubistva u Bišini nalazio na jednom sastanku. Žalbeno vijeće smatra da g. Popović nije pokazao da je Pretresno vijeće zanemarilo dokaze u vezi sa njegovim alibijima, niti da je napravilo bilo kakvu grešku koja bi za posljedicu imala neostvarenje pravde, te, shodno tome, odbacuje njegove argumente.

G. Beara takođe osporava način na koji je Pretresno vijeće razmotrilo njegov alibi za 13. i 14. juli 1995, kao i zaključak Pretresnog vijeća da je bio aktivno angažovan u operacijama ubijanja u Bratuncu i Zvorniku. On tvrdi da je Pretresno vijeće pogrešno procijenilo i zanemarilo dokaze odbrane, kao i da je neprimjereno prebacilo teret dokazivanja na odbranu time što je od nje zahtijevalo da dokaže njegov alibi van razumne sumnje. Pošto je razmotrilo argumente koje je iznio g. Beara, Žalbeno vijeće odbacuje sva njegova osporavanja.

G. Nikolić i g. Beara takođe osporavaju način na koji je Pretresno vijeće ocijenilo dokaze sudskih vještaka. G. Nikolić tvrdi da je Pretresno vijeće zanemarilo dokaze vještaka za vojna pitanja, a g. Beara osporava pristup koji je Pretresno vijeće zauzelo u vezi sa dokazima o identifikaciji. Nadalje, g. Miletić osporava to što se Pretresno vijeće oslanjalo na presretnute razgovore i tvrdi da je ono izvelo pogrešne zaključke. Pošto je razmotrilo argumentaciju strana u postupku, Žalbeno vijeće zaključilo je da žalinci nisu pokazali da je Pretresno vijeće pogriješilo, te, shodno tome, odbacuje sve argumente koji se odnose na dokaze sudskih vještaka, dokaze u vezi sa identifikacijom, i dokaze u vidu presretnutih razgovora.

Sada prelazim na argumente koje su žalinci i Tužilaštvo iznijeli u vezi sa zaključcima Pretresnog vijeća o zločinima počinjenim protiv Muslimana iz Istočne Bosne.

F. Zločini

1. Genocid

Pretresno vijeće je zaključilo da su pripadnici snaga bosanskih Srba počinili genocid nad Muslimanima iz Istočne Bosne, koji su činili značajan dio bosanskih Muslimana kao grupe. Pretresno vijeće uvjerilo se van razumne sumnje da su g. Popović i g. Beara počinili genocid svojim učesćem, sa genocidnom namjerom, u UZP-u ubistva. Pretresno vijeće je zaključilo da g. Nikolić nije imao genocidnu namjeru, ali je zaključilo da je on pomagao i podržavao izvršenje genocida.

G. Beara tvrdi da je Pretresno vijeće pogriješilo kada je zaključilo da je ciljna grupa bosanskih Muslimana predstavljala značajan dio cijele te grupe. On posebno tvrdi da je Pretresno vijeće zanemarilo numeričku veličinu ciljne grupe, da je pogrešno procijenilo strateški značaj srebreničke enklave i da je proširilo razmjere ciljne grupe, kako je ona definisana u Optužnici. Žalbeno vijeće odbacuje sve argumente koje je iznio g. Beara i zaključuje da on nije uspio da pokaže da je Pretresno vijeće napravilo bilo kakvu grešku.

G. Nikolić tvrdi da je Pretresno vijeće pogrešilo kada je propustilo da identifikuje državnu politiku kao suštinski element genocida. Žalbeno vijeće zaključilo je da je Međunarodni sud već razmatrao pitanje da li je postojanje državne politike neophodno za genocid. Budući da politika ne predstavlja pravni uslov, iz toga slijedi da državna politika nije pravni uslov za postojanje genocida. Žalbeno vijeće takođe smatra da g. Nikolić nije utvrdio postojanje valjanih razloga zbog kojih bi se odstupilo od ove sudske prakse, niti da je pokazao da je Pretresno vijeće pogrešilo.

G. Popović, g. Beara i g. Nikolić takođe u različitoj mjeri osporavaju zaključke Pretresnog vijeća u vezi sa genocidnim namjerama snaga bosanskih Srba. Konkretno, g. Nikolić tvrdi da djela ubijanja i nanošenja teških tjelesnih i duševnih povreda, koja su počinjena protiv Muslimana Istočne Bosne, nisu počinjena sa genocidnom namjerom. On u prilog toj tvrdnji iznosi da Pretresno vijeće nije uzelo u obzir da protiv Muslimana iz Žepe nisu počinjena nikakva genocidna djela, da je koloni od 10.000 bosanskih Muslimana dozvoljeno da prođe kroz linije odbrane Zvorničke brigade, kao i da je od sredine do kraja jula 1995. obavljeno više razmjena zarobljenika. Nikolić takođe tvrdi da je Pretresno vijeće zanemarilo važne skorašnje presedane kojima je utvrđeno da ubistvo jedne grupe muškaraca uz istovremeno prisilno premještanje ostalog stanovništva ne ukazuje na genocidnu namjeru. Žalbeno vijeće smatra da je Pretresno vijeće zaključilo da su Muslimani iz Istočne Bosne, uključujući tu i stanovništvo Žepe, bili žrtve genocidnog poduhvata, i ne vidi nikakvu grešku u načinu na koji je Pretresno vijeće razmatralo otvaranje koridora da bi se omogućio prolazak kolone ili razmjenu zarobljenika. Žalbeno vijeće takođe smatra da Pretresno vijeće nije bilo u obavezi da eksplicitno razmatra pravne izvore na koje se g. Nikolić oslanja, kao i da on nije uspeo da ukaže ni na kakvu grešku. Ukratko, Žalbeno vijeće odbacuje argumente koje je ovaj žalilac iznio u vezi sa genocidnom namjerom snaga bosanskih Srba.

Sada prelazim na argumente kojima se osporava da su žalisci odgovorni za genocid.

G. Popović osporava zaključak Pretresnog vijeća da je on imao genocidnu namjeru i tvrdi, između ostalog, da je Pretresno vijeće zanemarilo određene dokaze i da je njegovu upotrebu jednog pogrdnog termina analiziralo izvan konteksta. G. Beara tvrdi da je Pretresno vijeće pogriješilo kada je zaključilo da je on imao genocidnu namjeru, i to zato što je svoj zaključak da je on znao za operaciju ubijanja zasnovalo isključivo na njegovom položaju u Vojsci Republike Srpske; zato što je pogrešno izvelo posredne zaključke iz određenih dokaznih predmeta i drugih dokaza; i zato što nije uzelo u obzir legitimne vojne ciljeve napada na srebreničku enklavu. G. Beara takođe tvrdi da je

Pretno vijeće pogriješilo kada ga je osudilo za genocid pošto ga je prethodno oslobodilo optužbi za prisilno premještanje, budući da se u ovom predmetu zaključak da je postojala genocidna namjera jedino može izvući iz kombinovane namjere da se muslimanski muškarci pobiju, a da se žene, djeca i stariji premjeste. Pošto je razmotrilo argumente koje su iznijeli g. Popović i g. Beara, kao i Tužilaštvo, Žalbeno vijeće zaključilo je da ovi žalioци nisu pokazali da je Pretresno vijeće napravilo bilo kakvu grešku i, shodno tome, odbacuje njihove argumente.

Tužilaštvo je iznijelo različite argumente kojima osporava zaključak Pretresnog vijeća da g. Nikolić nije imao genocidnu namjeru. Tužilaštvo tvrdi da je Pretresno vijeće propustilo da primjeni devet prihvaćenih faktora na osnovu kojih se izvodi zaključak o postojanju genocidne namjere; da se oslonilo na irelevantne činjenične i pravne razloge; kao i da je pogrešno utvrdilo činjenično stanje, budući da nijedno razumno pretresno vijeće nije moglo da zaključi da g. Nikolić nije imao genocidnu namjeru. Žalbeno vijeće smatra da, iako je Pretresno vijeće zaista izvelo protivrječne zaključke u vezi s time da li je g. Nikolić bio umiješan u prebacivanje zarobljenika iz Bratunca u Zvornik i da li je bio neposredno uključen u ubistva na vojnoj ekonomiji u Branjevu, ti protivrječni zaključci, ako se ima u vidu sveukupno rezonovanje Pretresnog vijeća, ipak nisu doveli do neostvarenja pravde. Nadalje, Žalbeno vijeće smatra da je Pretresno vijeće pogrešno zaključilo da je činjenica da su Milićki zarobljenici ostali živi dok ih je čuvao g. Nikolić, faktor koji opovrgava da je on imao genocidnu namjeru, s obzirom na nedostatak dokaza ili zaključaka u vezi sa njegovom ulogom u svemu tome. Međutim, ta greška nije dovela do neostvarenja pravde, imajući u vidu veliki broj raznovrsnih dokaza na koje se Pretresno vijeće oslonilo kada je izvelo zaključak o Nikolićevoj mens rea. Preostali argumenti Tužilaštva nisu ubijedili Žalbeno vijeće, i ono, uz suprotno mišljenje sudije Nianga, odbacuje argumente Tužilaštva u vezi sa Nikolićevom mens rea za genocid.

2. Udruživanje radi vršenja genocida

Sada ću se osvrnuti na argumentaciju strana u postupku u vezi sa udruživanjem radi vršenja genocida.

Pretresno vijeće zaključilo je da su g. Popović i g. Beara krivično odgovorni za udruživanje radi vršenja genocida, ali je odlučilo da im u vezi s tim ne izrekne osuđujuće presude, zaključivši da osuđujuća presuda za genocid obuhvata sveukupnu krivičnu odgovornost optuženih.

Tužilaštvo tvrdi da je Pretresno vijeće napravilo pravnu grešku. Budući da su udruživanje radi vršenja genocida i sam genocid odvojena krivična djela, Žalbeno vijeće, uz suprotno mišljenje sudije Nianga, smatra da je bilo nužno da se g. Popoviću i g. Beari izreknu osuđujuće presude za udruživanje radi vršenja genocida, kako bi to odrazilo njihovu punu krivicu. Propustivši da tako postupi, Pretresno vijeće je napravilo pravnu grešku. Nadalje, Žalbeno vijeće ne vidi nikakvu grešku u zaključcima Pretresnog vijeća u vezi sa činjenicama u osnovi, i, shodno tome, odbacuje tome protivne argumente g. Popovića i g. Beare.

Žalbeno vijeće, uz suprotno mišljenje sudije Nianga, stoga prihvata 6. žalbeni osnov Tužilaštva i, uz suprotno mišljenje sudije Pocara, izriče g. Popoviću i g. Beari osuđujuće presude za udruživanje radi vršenja genocida.

3. Zločini protiv čovječnosti

Sada prelazim na argumente koje su strane u postupku iznijele u vezi sa zločinima protiv čovječnosti.

Pretno vijeće je van razumne sumnje utvrdilo da je izveden rasprostranjen i sistematski napad usmjeren protiv civilnog muslimanskog stanovništva Srebrenice i Žepe, što je započeto izdavanjem Direktive broj 7. Pretno vijeće utvrdilo je da je taj napad uključivao sljedeće komponente: stezanje obruča oko enklava putem ograničavanja dotura humanitarne pomoći; postepeno slabljenje i onesposobljavanje Zaštitnih snaga Ujedinjenih nacija, odnosno UNPROFOR-a; i vojni napad na enklave, koji je kulminirao uklanjanjem hiljada ljudi iz Srebrenice i Žepe. Osim toga, Pretno vijeće utvrdilo je da je vojni napad sam po sebi predstavljao rasprostranjen i sistematski napad usmjeren protiv civilnog stanovništva. Utvrđeno je da su g. Beara, g. Nikolić i g. Miletić odgovorni za određene zločine protiv čovječnosti, a oni sa svoje strane iznose argumente kojima osporavaju relevantne nalaze Pretnog vijeća.

Glavni argumenti g. Beare jesu da je Pretno vijeće pogriješilo kada je zaključilo sljedeće: (1) da su akcije preduzete protiv vojno sposobnih muslimanskih muškaraca u Potočarima i protiv kolone muslimanskih muškaraca koja se povlačila prema Tuzli predstavljale dio rasprostranjenog i sistematskog napada protiv civilnog stanovništva; (2) da je u njegovom slučaju ispunjen uslov znanja, na osnovu koga se utvrđuje da je neko počinio zločin protiv čovječnosti; (3) da je on imao traženu mens rea za istrebljenje; i (4) da je imao konkretnu diskriminatornu namjeru koja je uslov za postojanje zločina progona. Pošto je razmotrilo navedenu argumentaciju, Žalbeno vijeće zaključilo je da g. Beara nije uspio pokazati da je Pretno vijeće pogriješilo, te shodno tome odbacuje njegove argumente u cijelosti.

G. Nikolić osporava činjenični nalaz Pretnog vijeća da su njegovi postupci bili jasno povezani sa široko rasprostranjenim i sistematskim napadom na Srebrenicu, kao i da je on znao da je to tako. On takođe tvrdi da je Pretno vijeće pogriješilo kada je zaključilo da je on imao traženu mens rea za progona. Pošto je razmotrilo argumentaciju strana u postupku, Žalbeno vijeće nalazi da g. Nikolić nije uspio pokazati da je Pretno vijeće pogriješilo, i shodno tome odbacuje njegove argumente.

Sada prelazim na argumente koje je iznio g. Miletić. Žalbeno vijeće nalazi da on nije uspio pokazati da je Pretno vijeće pogriješilo kada je povezalo Direktivu 7 sa napadima na enklave Srebrenica i Žepa; kada je zaključilo da su sve vojne aktivnosti VRS oko enklava predstavljale napad na civilno stanovništvo, ne razlikujući pritom legitimne vojne akcije; te kada je zaključilo da je plan da se ograniče dotur humanitarne pomoći i snabdijevanje UNPROFOR-a predstavljao sastavni dio napada na civilno stanovništvo i da su njegovi postupci bili dio tog plana. Žalbeno vijeće takođe smatra neosnovanim argumente g. Miletića da je Pretno vijeće pogriješilo kada je zaključilo da je on znao za rasprostranjen i sistematski napad usmjeren protiv civilnog stanovništva, kao i da je znao da njegovi postupci čine sastavni dio tog napada.

Što se tiče argumenata na osnovu kojih g. Miletić osporava nalaze Pretnog vijeća u vezi s progonom, Žalbeno vijeće prvo odbacuje njegovu tvrdnju da je Pretno vijeće pogriješilo kada je zaključilo da je on imao diskriminatornu namjeru, da je UZP prisilnog uklanjanja bio dijelom ostvaren pomoću okrutnog i nečovječnog postupanja, kao i da je on imao namjeru da počinu ta djela. G. Miletić takođe navodi da su napravljene greške u vezi sa djelom terorisanja civila u osnovi. On tvrdi da Pretno vijeće nije utvrdilo da je on imao konkretnu namjeru koja je uslov za postojanje progona putem terorisanja civila, budući da je moralo da utvrdi postojanje namjere da se počinu djelo u osnovi, kao i postojanje namjere da se vrši diskriminacija. Žalbeno vijeće prvo konstatuje da neko pretno vijeće ne mora da utvrdi elemente djela u osnovi, uključujući tu i mens rea; sve što se traži jeste da se utvrdi da je djelo u osnovi hotimično izvršeno sa diskriminatornom namjerom. G. Miletić nije uspio pokazati da je Pretno vijeće pogriješilo kada je utvrdilo njegovu diskriminatornu namjeru da izvrši progona putem terorisanja civila, da je on imao ulogu u širenju terora, kao i da je imao namjeru da tako postupa. G. Miletić je nadalje iznio argumente kojima osporava nalaze Pretnog vijeća

da su granatiranje i snajperska dejstva, usmjereni protiv civilnog stanovništva Srebrenice tokom mjeseci koji su prethodili padu enklave, činili dio actus reus-a terorisanja civila. Žalbeno vijeće između ostalog smatra da je Pretresno vijeće na dovoljno konkretan način utvrdilo da se odigrao niz incidenata u kojima je civilno stanovništvo Srebrenice, u mjesecima koji su prethodili napadu na tu enklavu, bilo izloženo granatiranju i snajperskim dejstvima, i da su ti incidenti bili dovoljno ozbiljni da se utvrdi da oni predstavljaju djela progona u osnovi. Shodno tome, Žalbeno vijeće odbacuje argumente na osnovu kojih g. Miletić osporava nalaze Pretresnog vijeća u vezi sa djelom terorisanja civila u osnovi.

G. Miletić takođe osporava zaključke Pretresnog vijeća u vezi sa prisilnim premještanjem kao zločinom protiv čovječnosti. Žalbeno vijeće nalazi da g. Miletić nije uspio pokazati da je Pretresno vijeće pogriješilo kada je zaključilo da su akcije usmjerene protiv civilnog dijela kolone predstavljale zločin protiv čovječnosti. Pretresno vijeće je utvrdilo da su vojno sposobni muslimanski muškarci pobjegli iz Žepe, prešli rijeku Drinu i došli u Srbiju. Pretresno vijeće je zaključilo da je to prelaženje rijeke Drine predstavljalo prisilno premještanje, kao i da je postojala tražena uzročno-posljedična veza između toga i rasprostranjenog i sistematskog napada na civilno stanovništvo. Žalbeno vijeće primjećuje da Pretresno vijeće nije iznijelo nijedan zaključak da je među muškarcima koji su prešli Drinu bilo civila, te smatra da, imajući u vidu činjenice ovog predmeta, nijedan razuman presuditelj činjenica ne bi mogao, kao jedini razuman, da izvede zaključak da je utvrđeno postojanje tražene uzročno-posljedične veze za zločine protiv čovječnosti. Žalbeno vijeće smatra da je Pretresno vijeće pogriješilo u vezi sa ovim, i prihvata relevantni dio žalbe g. Miletića. Shodno tome, ukida se osuđujuća presuda izrečena g. Miletiću za progon i prisilno premještanje kao zločine protiv čovječnosti, a u vezi sa muškarcima koji su prešli Drinu. O eventualnim konkretnim posljedicama tog poništenja biće riječi nešto kasnije.

Sada ću se osvrnuti na argumente na osnovu kojih g. Beara osporava osuđujuću presudu koja mu je izrečena za ubistvo kao kršenje zakona i običaja ratovanja.

4) Ratni zločini

Gospodin Beara tvrdi da je Pretresno vijeće pogriješilo u tome što ga je proglasilo krivim za ubistvo muškaraca, bosanskih Muslimana iz Potočara i pripadnika kolone muškaraca koja se kretala ka Tuzli. On poglavito tvrdi da je Pretresno vijeće pogriješilo kada je na popis žrtava stavilo osobe koje su ustvari aktivno sudjelovale u neprijateljstvima u vrijeme kada su ubijene. Pretresno vijeće uvjerilo da su muškarci, bosanski Muslimani, koji su bili u koloni ili su bili odvojeni od svojih porodica u Potočarima, ubijeni nakon predaje ili zarobljavanja i u vrijeme kada su bili zatočeni, tako da nisu aktivno sudjelovali u neprijateljstvima u vrijeme kada su počinjeni ti zločini. Žalbeno vijeće zaključuje da g. Beara nije pokazao da je Pretresno vijeće pogriješilo i odbacuje njegovu argumentaciju. Žalbeno vijeće također odbacuje argumentaciju g. Beara da on nije znao da te žrtve nisu sudjelovale u neprijateljstvima kada su počinjena njihova ubistva te da on nije posjedovao nužni mens rea.

Sada ću se osvrnuti na individualnu krivičnu odgovornost podnosilaca žalbe.

G) Individualna krivična odgovornost

1) Udruženi zločinački poduhvat ubistva

Pretresno vijeće zaključilo da je plan da se ubiju muškarci, bosanski Muslimani već postojao 12. jula 1995. godine i da je odvajanje muškaraca, bosanskih Muslimana koje je započelo kasnije toga dana označilo početak izvođenja plana da se počine ubistva. Pretresno vijeće takođe zaključilo da je plan da se počine ubistva naknadno proširen ne

bi li uključio i muškarce zarobljene iz kolone dana 13. jula 1995. G. Popović, g. Beara i g. Nikolić na različite su načine osporavali taj i druge pravne nalaze o postojanju i provedbi plana da se počine ubistva. Žalbena vijeće odbacuje svu argumentaciju podnosioca žalbe koja se odnosi na ovaj vid prvostepene presude. Konkretno, Žalbena vijeće odbacuje argumente g. Popovića i g. Beare o tome na koji se način Pretresno vijeće oslonilo na svjedočenje svjedoka Momira Nikolića, o navodnim pogreškama Pretresnog vijeća u vezi sa postupkom razdvajanja i o tome da je Pretresno vijeće smatralo da uvjeti zatočenja u Potočarima predstavljaju daljnje dokaze o postojanju plana da se počine ubistva. G. Popović, g. Beara i g. Nikolić redom osporavaju zaključke Pretresnog vijeća o obimu i proširenju plana da se počine ubistva. Pregledavši argumente strana, Žalbena vijeće zaključuje da podnosioci žalbe nisu pokazali da nijedan razumni presuditelj o činjenicama ne bi mogao donijeti isti zaključak kao i Pretresno vijeće, te u skladu s time odbacuje njihovu argumentaciju.

Pretresno je vijeće zaključilo da su snage bosanskih Srba ubile nekoliko hiljada bosanskih Muslimana na raznim lokacijama na području Bratunca i Zvornika. Pretresno je vijeće također zaključilo da nije imalo dokaza za svako mjesto na kojem su ljudi ubijani kako bi moglo utvrditi jesu li fizički počinitelji tih ubojstava i sami članovi UZP-a, već je razmatralo je li svako ubistvo dio zajedničkog cilja, čak i ako su ubistva počinile osobe izvan UZP-a ili njegovi nepoznati članovi. Gospodin Beara spori zaključke o opsegu UZP-a ubistva. Žalbena vijeće odbacuje tvrdnje g. Beare da ubistva u skladištu u Kravici i dolini Cerske nisu počinjena u sklopu provođenja UZP-a ubistva. Što se ubistava na rijeci Jadar tiče, Žalbena je vijeće zaključilo da je Pretresno vijeće pogrešno utvrdilo činjenično stanje kada je zaključilo da je Bratunačka brigada sudjelovala u tim ubistvima, pa zbog toga veza između tih ubistava i UZP-a ubistva više nije lako vidljiva u promišljanju Pretresnog vijeća. No ta pogreška nema za ishod neostvarenje pravde jer se je Žalbena vijeće uvjerilo da bi razumni presuditelj o činjenicama mogao pronaći vezu sa bar jednim članom UZP-a u svjetlu bliske suradnje VRS-a i MUP-a u događanjima koja su prethodila ubistvima na rijeci Jadar i u ostvarenju zajedničkog cilja plana ubijanja.

Gospodin Beara također tvrdi da ubistvo šestorice muškaraca kod Trnova nije bilo dio zajedničkog cilja UZP-a ubistva jer jedinica Škorpioni koja je počinila taj zločin nije bila član UZP-a, niti je bila povezana sa nekim njenim članom. Gospodin Popović je predstavio sličnu argumentaciju. Kao prvo, Žalbena vijeće želi primijetiti da se Pretresno vijeće nije bavilo pitanjem jesu li pripadnici jedinice Škorpioni bili članovi UZP-a i njegovi zaključci ne omogućuju izvođenje takvog zaključka. Zatim, nakon što je razmotrilo zaključke Pretresnog vijeća i predočenu argumentaciju, Žalbena vijeće, uz suprotno mišljenje sudije Nianga, nije uvjerenja da bi razuman presuditelj o činjenicama mogao utvrditi postojanje veze između jedinice Škorpioni i nekog člana UZP-a ubistva kojom bi se utvrdila odgovornost članova UZP-a za ubistva kod Trnova. Stoga Žalbena vijeće, uz suprotno mišljenje sudije Nianga, prihvata tu žalbenu osnovu g. Beare i g. Popovića, te ukida osuđujuću presudu za genocid; istrebljenje i progon kao zločina protiv čovječnosti; i ubistvo kao kršenje zakona i običaja ratovanja u mjeri u kojoj se tiču ubistava kod Trnova. Iz istih razloga Žalbena vijeće, uz suprotno mišljenje sudije Nianga, proprio motu također ukida osuđujuću presudu g. Nikolića za genocid; istrebljenje i progon kao zločina protiv čovječnosti; i ubistvo kao kršenje zakona i običaja ratovanja u mjeri u kojoj se tiču ubistava kod Trnova. Kasnije ću se osvrnuti na eventualni uticaj tih ukidanja.

Sada ću se pozabaviti tvrdnjama podnosioca žalbe o mens rea. Pretresno je vijeće zaključilo da su g. Popović, g. Beara i g. Nikolić dijelili namjeru da provedu u djelo zajednički cilj UZP-a ubistva. Žalbena vijeće odbacuje argumentaciju g. Popovića i g. Nikolića koja se, između ostalog, tiče ocjene Pretresnog vijeća i korištenja svjedočenja svjedoka PW-168 i Momira Nikolića. Žalbena vijeće također smatra da nema merituma u osporavanju g. Nikolića da je Pretresno vijeće pogriješilo kad je zaključilo da je on znao za zajednički cilj UZP-a ubistva i da je dijelio namjeru provođenja tog cilja. Razmotrivši tvrdnje g. Beare o navodnim pogreškama Pretresnog vijeća u zaključku da je on do ujutro

12. jula 1995. bio upoznat sa i umiješan u operaciju ubijanja, kao i kada je zaključilo da je on znao za zajednički cilj UZP-a i da je dijelio namjeru provesti ga u djelo, Žalbeno je vijeće zaključilo da g. Beara nije pokazao da je Pretresno vijeće pogriješilo pri tome.

Pretresno je vijeće također zaključilo da su g. Popović, g. Beara i g. Nikolić svaki ponaosob znatno doprinijeli UZP-u ubistva. Što se g. Popovića tiče, Pretresno je vijeće zaključilo da je on bio istaknuta osoba u provođenju raznih aspekata provedbe plana da se počini ubistvo. Između ostalog, g. Popović tvrdi da je Pretresno vijeće pogriješilo kada je zaključilo da je on imao ulogu koordinatora u operaciji ubijanja. Konkretno, on spori zaključak Pretresnog vijeća da je on taj potpukovnik koji je upravljao pogubljenjima u Orahovcu 14. jula 1995. godine i koordinirao logistiku ubijanja koje se dogodilo na Vojnoj ekonomiji Branjevo i u Domu kulture u Pilici dana 16. jula 1995. Razmotrivši predočenu argumentaciju, Žalbeno vijeće, uz djelimično suprotno mišljenje sudije Robinsona, zaključuje da g. Popović nije uspio pokazati da je Pretresno vijeće pogriješilo. On također spori zaključak Pretresnog vijeća o njegovom prisustvu i ponašanju u Ročeviću dana 15. jula 1995. u dijelu koji se odnosi na svjedočenje svjedoka Srećka Aćimovića. Žalbeno vijeće zaključuje da g. Popović nije uspio pokazati da je u tom smislu Pretresno vijeće u bilo čemu pogriješilo na način kojemu bi ishod bio neostvarenje pravde ili poništenje prvostepene presude. Gospodin Popović također osporava zaključke Pretresnog vijeća o njegovoj ulozi u ubistvu Milićkih zarobljenika. Premda je Pretresno vijeće pogriješilo kada je Redžu Mustafića koji je ubijen 15. jula 1995. godine ubrojilo među zarobljenike u Milićima, Žalbeno vijeće smatra da to nema utjecaja na osuđujuću presudu ili kaznu g. Popovića. Također, Pretresno vijeće je pogriješilo kada je za g. Popovića zaključilo da je 'ubio ili omogućio ubijanje' zarobljenika u Milićima jer taj izraz sugerise neko alternativno ponašanje. Bez obzira na to, budući da se Pretresno vijeće nije koristilo alternativnim zaključkom da je g. Popović 'ubio' Milićke zarobljenike, ta pogreška ne čini presudu nevažećom. Ukratko, g. Popović nije pokazao postojanje takve pogreške Pretresnog vijeća u vezi sa njegovim doprinosom UZP-u ubistva koja bi utjecala na njegovu osuđujuću presudu ili kaznu.

Gospodin Beara takođe dovodi u pitanje nalaze Pretresnog vijeća koji stoje u osnovi zaključka da je on bitno pridonio zajedničkom cilju UZP-a ubistva. Konkretno, on tvrdi da je Pretresno vijeće pogriješilo kada je zaključilo da je imao ključnu ulogu u usklađivanju operacije ubijanja, uključujući njegovo prisustvo u Pribićevcu i Bratuncu dana 11. jula 1995., u Potočarima 12. jula 1995., u Orahovcu 14. jula 1995. kao i njegovo ponašanje u Bratuncu 13. jula 1995. godine. Gospodin Beara nadalje osporava dokaze koji je Pretresno vijeće koristilo pri izvođenju zaključka da je on bio uključen u pronalaženje lokacija, osiguravanje ljudstva i opreme i nadziranje izvršenja plana ubijanja na onim mjestima na kojima su se ona vršila. Također spori zaključak da je bio u kontaktu i sastajao se sa ostalim sudionicima u operaciji ubijanja, kao i da je bio sveprisutan na području Zvornika. Pregledavši predstavljenu argumentaciju, Žalbeno vijeće zaključuje da g. Beara nije pokazao da je Pretresno vijeće pogriješilo pri izvođenju svojih zaključaka i odbacuje svu njegovu argumentaciju u vezi sa njegovim doprinosom UZP-u ubistva.

Pretresno je vijeće zaključilo da je g. Nikolić bio u pozadini zatočavanja i pogubljenja, kao i na različitim lokacijama gdje se to vršilo na području Zvornika. Njegovo kažnjivo postupanje uključuje pribavljanje ljudstva za čuvanje i pogublivanje zarobljenika, kao i davanje uputstava na jednom od mjesta na kojima se ubijalo. Gospodin Nikolić osporava nekoliko konkretnih zaključaka Pretresnog vijeća u vezi sa njegovim doprinosom UZP-u ubistva. Konkretno, on tvrdi da Pretresno vijeće griješi kada nalazi da je nastojao uvjeriti vojnike da sudjeluju u ubistvima u Orahovcu, kada zaključuje da je on naredio da se osigurava zarobljenike u školi u Kuli, te kada se koristi svjedočenjem svjedoka Aćimovića da bi utvrdilo njegovu uključenost u zločine počinjene u Kozluku. No g. Nikolić nije uspio pokazati da je postojala pogreška koja bi za ishod imala neostvarenje pravde, te Žalbeno vijeće odbacuje njegove osnove žalbe u mjeri u kojoj se tiču njegovog doprinosa UZP-u ubistva.

Tužilaštvo se također žalilo na neke od zaključaka Pretresnog vijeća u odnosu na g. Pandurevića i njego članstvo u UZP-u ubistva. Pretresno je vijeće zaključilo da g. Pandurević nije bio član UZP-a ubistva jer nije imao namjeru provesti zajednički cilj UZP-a ubistva te mu nije dao značajan doprinos. Kao prvo, Žalbeno vijeće odbacuje tvrdnju Tužilaštva da Pretresno vijeće nije dalo obrazloženo mišljenje. Što se tiče namjere g. Pandurevića, Žalbeno vijeće je zaključilo da je Pretresno vijeće pogriješilo kada je zaključilo da g. Pandurević nije znao da njegovi podređeni vrše krivična djela ili da pomažu i podržavaju zločine u operaciji ubijanja do 16. jula 1995. Bez obzira na to, Žalbeno vijeće zaključuje da premda je on (1) znao da njegovi podređeni pružaju pomoć u operaciji ubijanja od podneva 15. jula 1995. i nije intervenirao; i (2) znao za planirani dolazak g. Pandurevića u Zvornik 23. jula 1995. te vjerojatne posljedice toga po Miličke zarobljenike koje je čuvala Zvornička brigada i nije poduzeo ništa kako bi spriječio g. Popovića da im zapečati sudbinu, to saznanje samo po sebi ne prisiljava na zaključak da je dijelio namjeru UZP-a ubistva. U tom smislu Žalbeno vijeće upućuje na ključnu ulogu koju su imali Glavni štab VRS-a i odjeljenje bezbjednosti u pomoći koju su operaciji ubijanja pružili njegovi podređeni dana 15. i 16. jula 1995. i tešku vojnu situaciju u kojoj se nalazila Zvornička brigada kada je g. Pandurević opet preuzeo aktivno operativno komandovanje dana 15. jula 1995., što je zahtijevalo njegovu hitnu pažnju. Nadalje, bez obzira šta je bila motivacija g. Pandurevića kada je otvorio koridor koloni, što je bilo u suprotnosti sa naredbama njemu nadređenih, ili kada je prebacio 140 do 150 zarobljenika u logor u Batkoviću, njegovi su postupci spasili na hiljade života bosanskih Muslimana na području Zvornika. Stoga Žalbeno vijeće zaključuje da Tužilaštvo nije pokazalo da je Pretresno vijeće pogriješilo kada je zaključilo da g. Pandurević nije bio sudionik u UZP-u ubistva.

Pretresno je vijeće zaključilo da je g. Beara odgovoran prema trećoj kategoriji udruženog zločinačkog poduhvata za 'situaciono uslovljena' ubistva do kojih je došlo u Bratuncu, Potočarima, školi u Petkovicima i kod supermarketa u Kravici. Gospodin Beara osporava zaključke Pretresnog vijeća koji leže tome u osnovi, a posebno povezivanje počinitelja tih 'situaciono uslovljenih' ubojstava sa nekim članom UZP-a ubistva. Žalbeno vijeće primjećuje da pri izvođenju prvobitnih zaključaka o 'situaciono uslovljenim' ubistvima, Pretresno vijeće nije uvijek konkretizovalo jesu li glavni počinioci bile snage VRS-a ili MUP-a, već se ta ubistva često pripisuje snagama bosanskih Srba. Žalbeno vijeće smatra da je naknadni zaključak bez pozivanja na reference da je ta ubistva počinila VRS pogrešan. Premda je Pretresno vijeće zaključilo da su se snage bosanskih Srba sastojale od dvije komponente - VRS-a i MUP-a - Žalbeno vijeće podsjeća da se takvi zaključci Pretresnog vijeća mogu tumačiti i na način da su glavni počinioci tih zločina bili isključivo iz MUP-a. Žalbeno vijeće smatra da je Pretresno vijeće bilo dužno jasno navesti kako je utvrdilo postojanje veze između članova UZP-a, koji su svi bili pripadnici VRS-a, i glavnih počinitelja. Žalbeno vijeće smatra da propust Pretresnog vijeća da dalje obrazloži tu vezu predstavlja propust da se navede obrazloženo mišljenje.

Žalbeno vijeće zaključuje da je na temelju zaključaka Pretresnog vijeća jedini razuman zaključak taj da su pripadnici snaga bosanskih Srba koji su bili uključeni u 'situaciono uslovljena' ubistva tih muškaraca, bosanskih Muslimana, blisko surađivali sa jedinicama VRS-a čiji je konačni nadređeni bio Ratko Mladić, i u nekim okolnostima sa g. Bearom ili sa g. Popovićem. Žalbeno vijeće dalje zaključuje da je jedini razuman zaključak koji se može izvući iz zaključaka Pretresnog vijeća taj da je Mladić također bio član UZP-a ubistva. Žalbeno vijeće je uvjerenja da bi razuman presuditelj o činjenicama mogao utvrditi postojanje veze između počinitelja tih 'situaciono uslovljenih' ubistava i g. Mladića, g. Beare ili g. Popovića, koji su svi članovi UZP-a ubistva. Zbog toga Žalbeno vijeće smatra da propust Pretresnog vijeća da da obrazloženo mišljenje kojim se utvrđuje ta veza ne čini prvostepenu presudu nevažećom.

Gospodin Bera također u nekoliko navrata osporava zaključke Pretresnog vijeća u vezi sa zahtjevima o mens rea nužnom za postojanje UZP-a III i tvrdi da je Pretresno vijeće pogriješilo kada je zaključilo da je on mogao predvidjeti da će doći do 'situaciono uslovljenih' ubistava i da je svojom voljom ušao u taj rizik. Također tvrdi da je Pretresno vijeće pogrešno zaključilo da je on mogao predvidjeti da će ta 'situaciono uslovljena' ubistva biti počinjena s namjerom vršenja progona, te da se djelo za koje se traži posebna namjera može počiniti u okviru UZP-a III. Razmotrivši predočenu argumentaciju, Žalbeno vijeće odbacuje argumentaciju g. Beare u cijelosti.

Sada bih se osvrnuo na osporavanje zaključaka Pretresnog vijeća o UZP-u prisilnog uklanjanja od strane g. Miletića.

2) Udruženi zločinački poduhvat prisilnog uklanjanja

Kao prvo, g. Miletić tvrdi da je Pretresno vijeće pogriješilo ocjenjujući njegovu ulogu u Glavnom štabu VRS-a 1995. godine, uključujući i to kada je djelovao kao 'koordinator' i je li savjetovao Ratka Mladića. Žalbeno vijeće je razmotrilo tvrdnje g. Miletića, ali zaključuje da on nije pokazao da je Pretresno vijeće pogriješilo u tom smislu. Zatim g. Miletić navodi da je Pretresno vijeće pogriješilo kada je razmatralo njegovo članstvo u UZP-u prisilnog uklanjanja. Tvrdi da je Pretresno vijeće izjednačilo njegovo pripadanje VRS-u sa članstvom u UZP-u i da nije razmotrilo relevantne dokaze. Žalbeno vijeće nije uvjereno u predstavljenu argumentaciju i odbacuje je.

Pretresno je vijeće zaključilo da se Direktivom br. 7 Drinskom korpusu zadaje protivpravni plan napada na civilno stanovništvo, što je uključivalo stvaranje 'uslovša] totalne nesigurnosti, nepodnošljivosti i besperspektivnosti daljnjeg opstanka i života mještana u Srebrenici i Žepi' i da je UZP prisilnog uklanjanja nastao najkasnije izdavanjem Direktive br. 7. Pretresno je vijeće zaključilo da je g. Miletić bitno doprinio zajedničkom zločinačkom cilju UZP-a prisilnog uklanjanja kroz svoju uključenost u izradu Direktiva br. 7 i 7/1 i ograničavanje humanitarne pomoći i popune zaliha UNPROFOR-a, kao i kroz svoju ulogu pri vršenju svojih funkcija u praćenju i koordinaciji rada i informiranja za Glavni štab VRS-a. Gospodin Miletić tvrdi da je Pretresno vijeće izvuklo pogrešne zaključke o njegovoj središnjoj ulozi u izradi Direktive 7, njegovim saznanjima o sadržaju njene konačne verzije i o tome da je Direktiva 7/1 nastavak Direktive 7. Žalbeno vijeće smatra da je argumentacija g. Miletića neuvjerljiva i zaključuje da nije pokazao da je Pretresno vijeće pogriješilo.

Gospodin Miletić osporava zaključke Pretresnog vijeća o njegovoj ulozi u odobravanju konvoja humanitarne pomoći i proceduri obavještavanja. Žalbeno vijeće primjećuje da Pretresno vijeće nije zaključilo da je g. Miletić imao konkretnu ulogu u odobravanju konvoja humanitarne pomoći, a on nije uspio pokazati da je Pretresno vijeće pogriješilo u razmatranju njegove uloge u proceduri obavještavanja. Gospodin Miletić također tvrdi da je Pretresno vijeće napravilo greške kada se radi o njegovoj uključenosti u odobravanje i obavještavanje u vezi sa konvojima UNPROFOR-a, kao i kada je zaključilo da je on svjesno provodio uputstva iz Direktive br. 7 tako što je bio uključen u ograničavanje konvoja. Nakon razmatranja iznešene argumentacije, Žalbeno vijeće zaključuje da g. Miletić nije uspio pokazati postojanje greške i odbacuje sve njegove tvrdnje.

Još jedna tvrdnja koju iznosi g. Miletić tiče se toga je li Pretresno vijeće precijenilo važnost funkcije izvještavanja Glavnog štaba i njegovu ulogu u tome, te osporava razne zaključke izvučene po toj osnovi. No, g. Miletić nije pokazao da postoji bilo kakva greška Pretresnog vijeća koja bi za ishod imala neostvarenje pravde.

Što se tiče njegovih saznanja o napadu na Srebrenicu i njegove uloge u tome, g. Miletić tvrdi da je Pretresno vijeće tu pogriješilo. Između ostalog, on tvrdi da je Pretresno

vijeće pogrešno zaključilo da je: on vješto i efikasno koristio svoju jedinstvenu informisanost da bi obavijestio i posavjetovao druge o uklanjanju bosansko muslimanskog stanovništva iz Srebrenice; i da je pratio kretanje kolone. Žalbeno je vijeće razmotrilo svu argumentaciju g. Miletića i zaključilo da nije uspio pokazati postojanje bilo kakve greške Pretresnog vijeća.

Po pitanju Žepe, g. Miletić osporava zaključak Pretresnog vijeća da je doprinio UZP-u prisilnog uklanjanja svojom ulogom izvora informacija i svojom uključenosti u praćenje i koordinaciju iz Glavnog štaba, kao i svojom ulogom u izdavanju uputstava jedinicama na terenu. Žalbeno vijeće odbacuje argumentaciju koju iznosi g. Miletić. Žalbeno vijeće također odbacuje tvrdnju g. Miletića da je Pretresno vijeće pogriješilo jer nije razmatralo dokaze koji ukazuju na to da je njegovo djelovanje bilo dio njegovih uobičajenih i legitimnih dužnosti.

Gospodin Miletić dalje tvrdi da je Pretresno vijeće pogrešno primijenilo pravo i pogrešno utvrdilo činjenično stanje kada je zaključilo da je dijelio potreban mens rea kao član UZP-a prisilnog uklanjanja. Njegova se argumentacija odnosi na to kako je Pretresno vijeće primijenilo pravni standard kojim se utvrđuje mens rea za UZP I; zaključak vijeća o obimu njegove informiranosti, uključujući informisanost o zločinačkom planu da se prisilno ukloni bosanske Muslimane iz enklave; i zaključak vijeća da su njegova djela za koja je utvrđeno da su doprinijela zajedničkom cilju, izvršena u vezi s UZP-om prisilnog uklanjanja. Žalbeno je vijeće zaključilo da je Pretresno vijeće primijenilo ispravni pravni standard, te odbacuje osporavanje g. Miletića s time u vezi. Osim toga, Žalbeno vijeće je zaključilo da g. Miletić nije uspio pokazati da razuman presuditelj o činjenicama ne bi mogao zaključiti da je njegovo znanje uključivalo 'široko i suštinski važno znanje o strategijama i ciljevima RS-a', kao i da je bio 'u potpunosti upoznat sa situacijom u Srebrenici i Žepi', te da je znao za plan UZP-a prisilnog uklanjanja kako je naveden u Direktivi br. 7. Zbog toga se odbacuje njegova argumentacija o obimu njegovog znanja. Žalbeno vijeće također smatra da g. Miletić nije uspio pokazati da postoji pogreška u zaključcima Pretresnog vijeća o njegovoj stalnoj uključenosti u provođenje zajedničkog cilja UZP-a prisilnog uklanjanja, te odbacuje sva njegova osporavanja zaključka Pretresnog vijeća o njegovom mens rea.

Pretresno je vijeće zaključilo da su snage bosanskih Srba počinile 'situaciono uslovljena' ubistva u Potočarima koja su bila predvidljiva posljedica UZP-a prisilnog uklanjanja. Zaključilo je da su ta 'situaciono uslovljena' ubistva bila nešto što je g. Miletić mogao predvidjeti, da je on ušao u rizik da bi do tih ubistava moglo doći, i zaključilo da je odgovoran za njih u okviru UZP-a III. Kao prvo, Žalbeno vijeće odbacuje osporavanje g. Miletića da UZP III nije postojao u međunarodnom običajnom pravu prije događaja koji se opisuju u Optužnici. Gospodin Miletić također tvrdi da je Pretresno vijeće pogriješilo kada je zaključilo da su pripadnici VRS-a počinili 'situaciono uslovljena' ubistva u Potočarima. U svjetlu zaključka Pretresnog vijeća da su snage bosanskih Srba počinile ta ubistva i da su u Potočarima djelovale snage i VRS-a i MUP-a, Žalbeno vijeće smatra da razuman presuditelj o činjenicama ne bi kasnije mogao zaključiti da je VRS počinila ubistva u Potočarima. Učinivši to, Pretresno je vijeće pogrešno utvrdilo činjenično stanje. S obzirom na to da se g. Miletića može smatrati odgovornim za 'situaciono uslovljena' ubistva u Potočarima samo ukoliko se počinio može povezati sa jednim ili više članova UZP-a prisilnog uklanjanja, Žalbeno vijeće zaključuje da bez obzira jesu li direktni počinioци 'situaciono uslovljenih' ubistva u Potočarima bili pripadnici snaga VRS-a ili MUP-a ili kombinacija istih, razuman presuditelj o činjenicama je mogao zaključiti da postoji veza između njih i Mladića, koji je član UZP-a prisilnog uklanjanja. Na taj način pogreška Pretresnog vijeća nije uzrokovala neostvarenje pravde.

Žalbeno vijeće također zaključuje da g. Miletić nije uspio pokazati da razuman presuditelj o činjenicama ne bi mogao zaključiti da su 'situaciono uslovljena' ubistva u Potočarima bila prirodna i predvidiva posljedica UZP-a prisilnog uklanjanja, da je njegovo

znanje bilo dovoljno da je mogao predvidjeti da bi moglo doći do tih 'situaciono uslovljenih' ubistava, i da je svojom voljom prihvatio rizik da bi do njih moglo doći. Njegova žalba u vezi s tim pitanjima se odbacuje. Odbacuje se i tvrdnja g. Miletića da je Pretresno vijeće pogriješilo kada je zaključilo da je on mogao predvidjeti da bi moglo doći do 'situaciono uslovljenih' ubistava u Potočarima s diskriminatornom namjerom i da je svojom voljom prihvatio taj rizik.

I Tužilaštvo tvrdi da je Pretresno vijeće učinilo pogreške. Procjenjujući individualnu odgovornost g. Miletića, Pretresno je vijeće zaključilo da je on u okviru UZP-a III odgovoran za ubistvo kao zločin protiv čovječnosti u slučaju 'situaciono uslovljenih' ubistava u Potočarima. Istovremeno, bez navođenja ikakvih daljnjih razloga, Pretresno vijeće je smatralo da je u 'situaciji "situaciono uslovljenog" ubijanja proizašlog iz UZP-a prisilnog uklanjanja, koji obuhvata prisilno premještanje kao druga nehumana djela koja čine zločin protiv čovječnosti, on krivično odgovoran za ubistvo kao zločin protiv čovječnosti, a ne kao ratni zločin'. Žalbeno vijeće smatra da nedostatan objašnjenje toga zašto je oslobodilo g. Miletića odgovornosti za ratne zločine počinjene u Potočarima ukazuje na to da je Pretresno vijeće pogrešno postavilo zahtjev da se kategorija zločina u okviru UZP-a III mora poklapati sa kategorijom zločina u okviru UZP-a I. Stoga Žalbeno vijeće zaključuje da je Pretresno vijeće pogrešno primijenilo pravo. Razmotrivši zaključke Pretresnog vijeća o ponašanju i znanju g. Miletića, Žalbeno vijeće zaključuje da, primjenjujući ispravni pravni standard, nijedan razuman presuditelj o činjenicama ne može zaključiti da g. Miletić nije odgovoran za ubistvo kao ratni zločin kada se radi o 'situaciono uslovljenim' ubistvima u Potočarima. Stoga Žalbeno vijeće prihvata žalbeni osnov 9 Tužilaštva i, uz suprotno mišljenje sudije Pocara, izriče novu osuđujuću presudu g. Miletiću u okviru UZP-a III za ubistvo kao kršenje zakona i običaja ratovanja za 'situaciono uslovljena' ubistva u Potočarima.

Sada ću se osvrnuti na osporavanje strana u vezi sa vidom odgovornosti za pomaganje i podržavanje.

3) Pomaganje i podržavanje

Pretresno je vijeće osudilo g. Nikolića za pomaganje i podržavanje genocida putem njegovog učešća u UZP-u ubistva. Pretresno je vijeće također osudilo g. Pandurevića za pomaganje i podržavanje ubistva putem nečinjenja kao zločin protiv čovječnosti i kao kršenje zakona i običaja ratovanja za smrt Milićkih zarobljenika, te za pomaganje i podržavanje prisilnog premještanja i progona kao zločina protiv čovječnosti, putem prisilnog premještanja. Oslobodilo je g. Pandurevića krivnje za preostale optužbe za pomaganje i podržavanje. G. Pandurević i g. Nikolić, kao i Tužilaštvo, osporavaju zaključke Pretresnog vijeća u vezi sa pomaganjem i podržavanjem.

Gospodin Nikolić tvrdi da je Pretresno vijeće pogriješilo kada je zaključilo da je on znao da se operacija ubijanja provodi sa genocidnom namjerom. Razmotrivši argumentaciju, Žalbeno vijeće zaključuje da g. Nikolić nije uspio pokazati da je Pretresno vijeće pogriješilo.

Gospodin Pandurević tvrdi da je Pretresno vijeće pogriješilo kada je zaključilo da je on morao biti svjestan da će ako ne preduzme ništa, time pomoći g. Popoviću da izvrši ubistva Milićkih zarobljenika. Nadalje, on tvrdi da je Pretresno vijeće pogriješilo kada je zaključilo da je njegova navodna nepreduzumljivost znatno doprinijela tim ubistvima, jer on nije na raspolaganju imao realnu mogućnost djelovanja koja bi taj zločin učinila bitno manje mogućim. Gospodin Pandurević također tvrdi da je Pretresno vijeće primijenilo pogrešnu pravnu kategoriju mens rea za pomaganje i podržavanje. U vezi s optužbom za prisilno premještanje, g. Pandurević tvrdi da je Pretresno vijeće pogriješilo kada nije procjenjivalo je li njegovo postupanje bilo konkretno usmjereno ka pružanju pomoći u prisilnom premještanju. Žalbeno vijeće, uz djelomično suprotno mišljenje sudije Nianga,

zaključuje da g. Pandurević nije uspio uvrstiti postojanje bilo koje činjenične ili pravne pogreške i posebno podsjeća da "konkretna usmjerenost" nije uvjet odgovornosti za pomaganje i podržavanje u međunarodnom običajnom pravu. Stoga Žalbeno vijeće, uz djelomično suprotno mišljenje sudije Nianga, odbacuje svu tu argumentaciju.

Tužilaštvo tvrdi da je Pretresno vijeće pogriješilo kada je zaključilo da je g. Pandurević nakon preuzimanja aktivnog operativnog komandovanja Zvorničkom brigadom u podne 15. jula 1995. postao pomagač i podržavalac istrebljivanja, ubistva i progona na području Zvornika putem sudjelovanja njegovih podređenih. U tom smislu, Tužilaštvo tvrdi da Pretresno vijeće nije dalo obrazloženo mišljenje, što je argument koji Žalbeno vijeće takođe odbacuje. Žalbeno vijeće nadalje odbacuje argument Tužilaštva da je g. Pandurević pomagao i podržavao okrutno i nečovječno postupanje sa zatočenim bosanskim Muslimanima. No, Žalbeno vijeće zaključuje da je Pretresno vijeće pogriješilo kada je zaključilo da nema dokaza o bilo kakvim djelima ili propustima g. Pandurevića koja bi predstavljala pomaganje i podržavanje zločina počinjenih u okviru UZP-a ubistva. Stoga, preispitujući da li je uklonjena sva razumna sumnja u krivnju g. Pandurevića, Žalbeno vijeće, uz suprotno mišljenje sudije Nianga, zaključuje da je Tužilaštvo pokazalo da je tako. U skladu s time, Žalbeno vijeće, uz suprotno mišljenje sudije Nianga, djelimično usvaja žalbu Tužilaštva i ukida oslobađajuću presudu izrečenu g. Pandureviću za istrebljenje kao zločin protiv čovječnosti, kao i oslobađajuće presude za pomaganje i podržavanje ubistva kao kršenje zakona i običaja ratovanja i progon kao zločin protiv čovječnosti putem ubistva. Žalbeno vijeće, uz suprotno mišljenje sudije Pocara, zato izriče novu osuđujuću presudu g. Pandureviću za te zločine. Konačno, u svjetlu te nove presude, Žalbeno vijeće poništava osuđujuću presudu za komandnu odgovornost g. Pandurevića za iste zločine koje su počinili njegovi podređeni.

Tužilaštvo nadalje tvrdi da je Pretresno vijeće pogriješilo kada je g. Pandurevića oslobodilo krivnje za pomaganje i podržavanje progona putem ubistva Milićkih zarobljenika. Primjenjujući ispravne pravne odredbe na zaključke o činjenicama koje je izvelo Pretresno vijeće, Žalbeno vijeće, uz suprotno mišljenje sudije Nianga, zaključuje da je Pretresno vijeće pogriješilo kada g. Pandurevića nije osudilo za pomaganje i podržavanje progona putem ubistva kao zločina protiv čovječnosti u vezi sa Milićkim zarobljenicima. Stoga, Žalbeno vijeće, uz suprotno mišljenje sudije Nianga, usvaja žalbu Tužilaštva i ukida oslobađajuću presudu g. Pandureviću za pomaganje i podržavanje progona kao zločina protiv čovječnosti putem ubistva Milićkih zarobljenika. Konačno, Žalbeno vijeće, uz suprotno mišljenje sudije Pocara, izriče novu osuđujuću presudu g. Pandureviću u tom pogledu. O eventualnom utjecaju ovih zaključaka, govoriću kasnije.

4) Naređivanje i planiranje

G. Beara i g. Miletić žale se na zaključke Pretresnog vijeća o njihovim odgovornostima za naređivanje i planiranje. No, budući da je Pretresno vijeće bilo mišljenja da se njihovo ponašanje najprikladnije može opisati kao činjenje zločina i da je izreklo osuđujuće presude po toj osnovi, pitanje je li g. Beara planirao i naređivao zločine i je li g. Miletić planirao prisilno premještanje i progon ne utječu na presude o krivnji, njihove osude niti visinu kazne, i Žalbeno vijeće se neće baviti meritumom njihovih osporavanja.

Sada ću se osvrnuti na osporavanje koje se odnosi na komandnu odgovornost.

5. Komandna odgovornost

Pretresno vijeće zaključilo je da je g. Pandurević kao komandant Zvorničke brigade zadržao kontrolu nad brigadom tokom cijelog relevantnog perioda u julu 1995. čak i kad je fizički bio odsutan od 4. do 15. jula 1995. Međutim, Pretresno vijeće je ustanovilo da je

on obaviješten o krivičnim djelima svojih podređenih tek nakon što se vratio u komandu Zvorničke brigade oko podneva 15. jula 1995.

Pretno vijeće osudilo je g. Pandurevića za ubistvo kao zločin protiv čovječnosti i kao kršenje zakona i običaja ratovanja zato što nije preduzeo nužne i razumne mjere da svoje podređene spriječi u počinjenju zločina. G. Pandurević je oslobođen optužbi za komandnu odgovornost za, između ostalog, progon putem okrutnog i nečovječnog postupanja kao zločin protiv čovječnosti, i ubistvo kao zločin protiv čovječnosti i kao kršenje zakona i običaja ratovanja, zato što nije kaznio svoje podređene za zločine koje su počinili.

I g. Pandurević i optužba osporavaju nalaze Pretresnog vijeća o njegovoj odgovornosti po osnovu komandne odgovornosti. Kad je riječ o njegovoj odsutnosti iz komande Zvorničke brigade od 4. do 15. jula 1995. g. Pandurević tvrdi da je Pretresno vijeće pogriješilo na dva načina. Prvo, tako što je primijenilo neprimjereno formalistički standard u donošenju zaključka da je imao stvarnu mogućnost da vrši kontrolu nad Zvorničkom brigadom. Drugo, tako što je zaključilo da je on imao efektivnu kontrolu nad Zvorničkom brigadom, a on je u stvari bio dobio jedan drugi zadatak, te je njegov zamjenik obavljao poslove brigade, a on nije od brigade dobivao informacije, niti joj je izdavao naredjenja. Žalbeno vijeće, uz suprotno mišljenje sudije Nianga, zaključuje da g. Pandurević nije pokazao postojanje bilo kakve greške u načinu na koji je Pretresno vijeće protumačilo i primijenilo standard efektivne kontrole. Žalbeno vijeće, uz suprotno mišljenje sudije Nianga, nadalje zaključuje da Pretresno vijeće nije pogriješilo kad je zaključilo da dokazi pokazuju da je g. Pandurević zadržao sposobnost da vrši kontrolu i nad svojim zamjenikom i nad ostatkom Zvorničke brigade tokom perioda kad je bio odsutan.

Konačno, g. Pandurević tvrdi da su g. Beara i g. Popović prekinuli njegove komandne ovlasti nad Zvorničkom brigadom kad su po zapovjedima Ratka Mladića izdavali naredjenja njegovim podređenima. Podsjećajući na to da vršenje efektivne kontrole od strane jednog komandanta nužno ne isključuje vršenje efektivne kontrole od strane nekog drugog komandanta, kao i na to da je g. Pandurević imao zakonsku obavezu da obezbijedi primjenu međunarodnog humanitarnog prava čak i kad se našao suočen sa očigledno protivpravnim naredjenjima svojih nadređenih, Žalbeno vijeće, uz suprotno mišljenje sudije Nianga, nalazi da Pretresno vijeće nije pogriješilo kad je zaključilo da je g. Pandurević vršio efektivnu kontrolu nad ljudstvom koje je obavljalo zadatke po uputstvima g. Beare i g. Popovića. Žalbeno vijeće, uz suprotno mišljenje sudije Nianga, prema tome odbacuje sve argumente g. Pandurevića vezane za komandnu odgovornost.

Optužba tvrdi da je Pretresno vijeće pogriješilo kad nije donijelo odluku niti iznijelo obrazloženo mišljenje o komandnoj odgovornosti g. Pandurevića za to što nije spriječio učestvovanje pripadnika Zvorničke brigade, od podneva 15. jula do 16. jula 1995., u progonu putem okrutnog i nečovječnog postupanja, i traži od Žalbenog vijeća da g. Pandurevića proglasi krivim po tim optužbama. Žalbeno vijeće nalazi da Pretresno vijeće nije iznijelo nikakve konkretne zaključke, pa prema tome nije iznijelo ni obrazloženo mišljenje po tom pitanju pa će stoga preispitati relevantne činjenične nalaze Pretresnog vijeća i, tamo gdje je potrebno, dokaze iz spisa. Nakon što je to uradilo, Žalbeno vijeće, uz suprotno mišljenje sudije Nianga, nalazi van razumne sumnje da g. Pandurević nije preduzeo nužne i razumne mjere da svoje podređene spriječi da učestvuju u progonu putem okrutnog i nečovječnog postupanja od podneva 15. jula do 16. jula 1995. što je trebao uraditi da bi obavio svoju dužnost komandanta. Prema tome, Žalbeno vijeće, uz suprotno mišljenje sudije Nianga, prihvata žalbu optužbe u tom smislu, ukida oslobađajuću presudu g. Pandureviću i, uz suprotno mišljenje sudije Pocara, izriče g. Pandureviću novu osuđujuću presudu.

Pretno vijeće zaključilo je da optužba nije van razumne sumnje dokazala da g. Pandurević nije preduzeo nužne i razumne mjere da kazni svoje podređene kao što se to traži od komandanta. Optužba tvrdi da je Pretno vijeće pogriješilo u primjeni standarda „nužne i razumne mjere da se kazni“ koji bi, da je bio pravilno primijenjen, doveo do osuđujuće presude za g. Pandurevića za to što nije kaznio zločine koje su njegovi podređeni počinili između 13. i 17. jula 1995. Žalbeno vijeće zaključuje da nalazi Pretnog vijeća počivaju na dva implicitna pravna zaključka. Prvi je taj da mjere koje bi se normalno smatrale nužnim i razumnim - kao što je prijavljivanje zločina koje su počinili podređeni nekog nadređenog nadležnim vlastima ili višim položajima u komandnom lancu - mogu pod određenim okolnostima biti nerazumne ako dokazi ukazuju da su takve nadležne vlasti možda pod uticajem lica ili organa odgovornih za naređivanje ili planiranje zločina. Međutim, međunarodno pravo traži od komandanata da preduzmu neku akciju da kazne svoje podređene za počinjenje zločina, čak i u takvim okolnostima. Žalbeno vijeće zato smatra da je Pretno vijeće u tom smislu pogriješilo. Drugi implicitni pravni zaključak je da se mjere koje normalno ne bi bile dovoljne da se ispuni dužnost kažnjavanja mogu u određenim okolnostima smatrati jedinim dostupnim nužnim i razumnim mjerama. Žalbeno vijeće podsjeća da dužnost nadređenog da kazni počinioce zločina obuhvata, ako takav nadređeni nema ovlasti da izriče sankcije, obavezu da ih prijavi nadležnim vlastima, što je dovoljno da zadovolji dužnost kažnjavanja ako će takva prijava vjerovatno pokrenuti istragu ili započeti disciplinski ili krivični postupak. Žalbeno vijeće zaključuje da je Pretno vijeće pogriješilo kad nije uzelo u obzir da li su mjere koje je preduzeo g. Pandurević odista bile u stanju doprinijeti istrazi ili kažnjavanju onih koji su zločine počinili.

Nakon što je identifikovalo dvije implicitne pravne greške u rezonovanju Pretnog vijeća, Žalbeno vijeće, uz suprotno mišljenje sudije Nianga, zaključuje da g. Pandurević nije preduzeo nužne i razumne mjere da kazni svoje podređene što je potrebno u obavljanju dužnosti komandanta. Konkretno, Žalbeno vijeće zaključuje da te mjere uključuju prijavljivanje zločina svojih podređenih: (1) direktno Vojnom tužiocu, (2) pretpostavljenom višem po činu od g. Pandurevića, Radislavu Krstiću, i (3) MUP-u, tako da oni to mogu istražiti ili proslijediti nadležnim vlastima. Žalbeno vijeće, uz suprotno mišljenje sudije Nianga, prema tome djelimično usvaja žalbu optužbe u tom smislu i zaključuje da je g. Pandurević kao nadređeni odgovoran za zločine svojih podređenih između 13. i 16. jula 1995.

Međutim, budući da je Žalbeno vijeće, uz suprotno mišljenje sudije Nianga, proglasilo g. Pandurevića odgovornim za pomaganje i podržavanje istrebljenja kao zločina protiv čovječnosti, ubistva kao kršenja zakona i običaja ratovanja, i progona putem ubistva kao zločina protiv čovječnosti, za ubijanje zarobljenika bosanskih Muslimana od podneva 15. jula do 16. jula 1995., i budući da je Žalbeno vijeće shodno tome izreklo nove osude g. Pandureviću za ta krivična djela, ono neće izreći osudu zasnovanu na komandnoj odgovornosti za ista krivična djela. Žalbeno vijeće, uz suprotno mišljenje sudije Pocara, prema tome izriče nove osude g. Pandureviću za to što nije kaznio zločine koje su počinili njegovi podređeni između 13. jula i podneva 15. jula 1995., za istrebljenje kao zločin protiv čovječnosti, ubistvo kao kršenje zakona i običaja ratovanja, i progon kao zločin protiv čovječnosti putem ubistva. Žalbeno vijeće, uz suprotno mišljenje sudije Pocara, nadalje izriče novu osudu g. Pandureviću zato što nije kaznio progon kao zločin protiv čovječnosti putem okrutnog i nečovječnog postupanja koji su počinili njegovi podređeni između 13. i 16. jula 1995. Eventualni uticaj ovih nalaza biće razmotren u nastavku.

Time je završen sažetak nalaza Žalbenog vijeća o individualnoj krivičnoj odgovornosti žalilaca. Prelazim sada na nekoliko preostalih raznih žalbenih osnova.

6. Razne žalbene osnove

G. Miletić tvrdi da je Pretresno vijeće prekršilo njegovo pravo na pravično suđenje time što nije izdalo odluku o jednom njegovom podnesku, i da je takođe prekršilo njegovo pravo da dobije javnu presudu, budući da je javnosti objavilo samo redigovanu verziju prvostepene presude. Žalbena vijeće nalazi da iako je Pretresno vijeće pogriješilo time što nije jasno donijelo odluku po tom podnesku, g. Miletić nije pokazao da je Pretresno vijeće prekršilo njegovo pravo na pravično suđenje niti njegovo pravo da dobije javnu presudu, i odbija relevantne žalbene osnove.

Prelazim sada na tvrdnje žalilaca i optužbe o odmjeravanju kazne.

7. Odmjeravanje kazne

Žalioci i optužba iznijeli su razna osporavanja faktora koje je Pretresno vijeće uzelo u obzir prilikom primjene svog diskrecionog prava u odmjeravanju kazne, navodeći postojanje grešaka u vezi sa ciljevima izricanja kazne, težinom krivičnih djela i učestem žalilaca, otežavajućim okolnostima, olakšavajućim faktorima i praksom izricanja kazni u bivšoj Jugoslaviji, kao i kaznama koje je izrekao ovaj Međunarodni sud u sličnim predmetima. Pažljivo razmotrivši argumente strana, Žalbena vijeće nalazi da Pretresno vijeće nije pravilno primijenilo svoje diskreciono pravo u svojoj diskusiji kazne izrečene g. Nikoliću kad je došlo do zaključka da ima dokaza da je g. Nikolić bio uzrujan zbog onog što se od njega tražilo. Međutim, Žalbena vijeće smatra da ta greška nije rezultirala neostvarenjem pravde. Nadalje, Žalbena vijeće smatra da je utemeljen argument g. Miletića da je Pretresno vijeće pogrešno primijenilo pravo kad je zaključilo da njegovo korištenje sopstvenog autoriteta unutar Glavnog štaba VRS-a predstavlja otežavajuću okolnost, čime je to u stvari dva puta uračunalo, jer je taj faktor već bio uzet u obzir prilikom razmatranja težine njegovih krivičnih djela. Shodno tome, nije potrebno razmotriti da li je Pretresno vijeće pogriješilo zaključivši da je g. Miletić zloupotrijebio svoj položaj vlasti. Relevantna žalbena osnova g. Miletića se prema tome djelimično usvaja. O eventualnom uticaju ove greške govoriću u nastavku. Žalbena vijeće odbija sve druge žalbene osnove žalilaca i optužbe u vezi s odmjeravanjem kazne.

Prelazim sada na uticaj zaključaka Žalbenog vijeća na odmjeravanje kazni. S tim u vezi Žalbena vijeće podsjeća da je pored svojih zaključaka po žalbi g. Miletića na izrečenu kaznu ukinulo neke od osuđujućih presuda za svakog žalioca. Žalbena vijeće takođe je izreklo osuđujuće presude g. Popoviću, g. Beari, g. Miletiću i g. Pandureviću. Žalbena vijeće smatra, u svjetlu okolnosti ovog predmeta, kao i težine krivičnih djela za koja je odgovoran svaki žalilac, da nema posljedica na kazne izrečene g. Popoviću, g. Beari, g. Nikoliću i g. Pandureviću, dok je u slučaju g. Miletića opravdano ograničeno smanjenje.

III. DISPOZITIV

Sada ću pročitati puni operativni tekst dispozitiva Žalbenog vijeća.

NA OSNOVU člana 25 Statuta i pravila 117 i 118 Pravilnika;

PRIMIVŠI NA ZNANJE pismene podneske strana i argumente iznete na žalbenom pretresu od 2. do 6. decembra 2013. godine;

ZASJEDAJUĆI na javnoj sjednici;

G. Popoviću, molim Vas ustanite.

U VEZI SA VUJADINOM POPOVIĆEM,

USVAJA, uz suprotno mišljenje sudije Nianga, Popovićevu žalbu u vezi sa ubistvom šestorice bosanskih Muslimana blizu Trnova i UKIDA njegove osude za genocid (dio Tačke

1), istrebljenje kao zločin protiv čovječnosti (dio Tačke 3), ubistvo kao kršenje zakona i običaja ratovanja (dio Tačke 5), i progon kao zločin protiv čovječnosti (dio Tačke 6) u onoj mjeri u kojoj se odnose na ubistva blizu Trnova;

ODBIJA, uz djelimično suprotno mišljenje sudije Robinsona, Popovićevu žalbu u svim drugim aspektima;

POTVRĐUJE preostale Popovićeve osude po tačkama 1, 3, 5 i 6;

USVAJA, uz suprotno mišljenje sudije Nianga, djelimično 6. žalbenu osnovu optužbe i Popovića PROGLAŠAVA KRIVIM, uz suprotno mišljenje sudije Pocara, za udruživanje radi počinjenja genocida (Tačka 2);

POTVRĐUJE kaznu doživotnog zatvora za g. Popovića, s tim da će mu se po pravilu 101(C) Pravidnika vrijeme provedeno u pritvoru uračunati u izdržavanje kazne.

G. Popoviću, izvolite sjesti.

G. Beara, molim Vas ustanite.

U VEZI SA LJUBIŠOM BEAROM,

USVAJA, uz suprotno mišljenje sudije Nianga, djelimično Bearinu 17. žalbenu osnovu i UKIDA njegove osude za genocid (dio Tačke 1), istrebljenje kao zločin protiv čovječnosti (dio Tačke 3), ubistvo kao kršenje zakona i običaja ratovanja (dio Tačke 5), i progon kao zločin protiv čovječnosti (dio Tačke 6) u onoj mjeri u kojoj se odnose na ubistva šestorice muškaraca bosanskih Muslimana blizu Trnova;

ODBIJA Bearinu žalbu u svim drugim aspektima;

POTVRĐUJE preostale Bearine osude po Tačkama 1, 3, 5 i 6;

USVAJA, uz suprotno mišljenje sudije Nianga, djelimično 6. žalbenu osnovu optužbe i Bearu PROGLAŠAVA KRIVIM, uz suprotno mišljenje sudije Pocara, za udruživanje radi počinjenja genocida (Tačka 2);

POTVRĐUJE kaznu doživotnog zatvora za g. Bearu, s tim da će mu se po pravilu 101(C) Pravidnika vrijeme provedeno u pritvoru uračunati u izdržavanje kazne.

G. Beara, izvolite sjesti.

G. Nikoliću, molim Vas ustanite.

U VEZI SA DRAGOM NIKOLIĆEM,

ODBIJA u cijelosti Nikolićevu žalbu;

UKIDA, proprio motu, uz suprotno mišljenje sudije Nianga, Nikolićeve osude za genocid (dio Tačke 1), istrebljenje kao zločin protiv čovječnosti (dio Tačke 3), ubistvo kao kršenje zakona i običaja ratovanja (dio Tačke 5), i progon kao zločin protiv čovječnosti (dio Tačke 6) u onoj mjeri u kojoj se odnose na ubistva šestorice muškaraca bosanskih Muslimana blizu Trnova;

POTVRĐUJE preostale Nikolićeve osude po Tačkama 1, 3, 5 i 6;

ODBIJA, uz djelimično suprotno mišljenje sudije Nianga, u cijelosti žalbu optužbe u dijelu u kojem se odnosi na Nikolića;

POTVRĐUJE, uz suprotno mišljenje sudije Nianga, kaznu od 35 godina zatvora za g. Nikolića, s tim da će mu se po pravilu 101(C) Pravilnika vrijeme provedeno u pritvoru uračunati u izdržavanje kazne.

G. Nikoliću, izvolite sjesti.

G. Miletiću, molim Vas ustanite.

U VEZI SA RADIVOJEM MILETIĆEM,

USVAJA Miletićevu žalbenu podosnovu 6.2 i UKIDA njegove osude za progon i nečovječna djela (prisilno premještanje) kao zločine protiv čovječnosti u vezi sa prisilnim premještanjem muškaraca koji su prešli rijeku Drinu (dio Tačke 6 i dio Tačke 7);

USVAJA djelimično Miletićevu 24. žalbenu osnovu u vezi s odmjeravanjem kazne;

ODBIJA Miletićevu žalbu u svim drugim aspektima;

POTVRĐUJE preostale Miletićeve osude po Tačkama 4, 6 i 7;

USVAJA 9. žalbenu osnovu optužbe i Miletića PROGLAŠAVA KRIVIM, uz suprotno mišljenje sudije Pocara, za ubistvo kao kršenje zakona i običaja ratovanja za „situaciono uslovljena“ ubistva u Potočarima (dio Tačke 5);

UKIDA kaznu zatvora od 19 godina izrečenu g. Miletiću i IZRIČE mu kaznu zatvora od 18 godina, s tim da će mu se po pravilu 101(C) Pravilnika vrijeme provedeno u pritvoru uračunati u izdržavanje kazne.

G. Miletiću, izvolite sjesti.

G. Pandureviću, molim Vas ustanite.

U VEZI SA VINKOM PANDUREVIĆEM,

ODBIJA, uz djelimično suprotno mišljenje sudije Nianga, Pandurevićevu žalbu u cijelosti;

USVAJA, uz suprotno mišljenje sudije Nianga, djelimično žalbenu podosnovu optužbe 1(b) i Pandurevića PROGLAŠAVA KRIVIM, uz suprotno mišljenje sudije Pocara, za pomaganje i podržavanje istrebljenja kao zločin protiv čovječnosti (dio Tačke 3), ubistvo kao kršenje zakona i običaja ratovanja (dio Tačke 5), i progon putem ubistva kao zločin protiv čovječnosti (dio Tačke 6) za zločine počinjene nad zarobljenim bosanskim Muslimanima u školi u Ročeviću, školi u Kuli, Kozluku, Domu kulture u Pilici i vojnoj ekonomiji Branjevo;

USVAJA, uz suprotno mišljenje sudije Nianga, žalbenu podosnovu optužbe 1(c) i Pandurevića PROGLAŠAVA KRIVIM, uz suprotno mišljenje sudije Pocara, za pomaganje i podržavanje progona putem ubistva kao zločina protiv čovječnosti (dio Tačke 6) u vezi sa Milićkim zarobljenicima;

USVAJA, uz suprotno mišljenje sudije Nianga, žalbenu podosnovu optužbe 2(d) i Pandurevića PROGLAŠAVA KRIVIM, uz suprotno mišljenje sudije Pocara, po članu 7(3) Statuta za progon putem okrutnog i nečovječnog postupanja kao zločin protiv čovječnosti (dio Tačke 6) za zločine počinjene nad zarobljenicima bosanskim Muslimanima u školama u Ročeviću i Kuli;

USVAJA, uz suprotno mišljenje sudije Nianga, žalbenu podosnovu optužbe 2(e) i Pandurevića PROGLAŠAVA KRIVIM, uz suprotno mišljenje sudije Pocara, po članu 7(3) Statuta za istrebljenje kao zločin protiv čovječnosti (dio Tačke 3), ubistvo kao kršenje zakona i običaja ratovanja (dio Tačke 5), i progon putem ubistva kao i putem okrutnog i nečovječnog postupanja kao zločin protiv čovječnosti (dio Tačke 6) za zločine počinjene protiv zarobljenika bosanskih Muslimana koji su bili zatočeni u školama u Grbavcima, Ročeviću i Kuli, prebačeni za Orahovac i Kozluk i ubijeni u Orahovcu;

Kao rezultat toga, PONIŠTAVA Pandurevićevu osudu po članu 7(3) za ubistvo kao zločin protiv čovječnosti (dio Tačke 4) i ubistvo kao kršenje zakona i običaja ratovanja (dio Tačke 5) za zločine koje su počinili njegovi podređeni u Kozluku i vojnoj ekonomiji Branjevo od podneva 15. jula do 16. jula 1995.;

ODBIJA žalbu optužbe koja se odnosi na Pandurevića u svim drugim aspektima;

POTVRĐUJE preostale Pandurevićeve osude po Tačkama 4, 5, 6 i 7;

POTVRĐUJE kaznu od 13 godina zatvora za g. Pandurevića, s tim da će mu se po pravilu 101(C) Pravilnika vrijeme provedeno u pritvoru uračunati u izdržavanje kazne.

G. Pandureviću, izvolite sjesti.

ODLUČUJE da se ova presuda odmah izvrši u skladu sa pravilom 118 Pravilnika;

NALAŽE, uz djelimično suprotno mišljenje sudije Nianga, da u skladu s pravilima 103(C) i 107 Pravilnika žalioци ostanu u pritvoru Međunarodnog suda dok se ne privede kraju organizacija njihovog prebacivanja u države u kojima će izdržavati kazne.

Sudija Patrick Robinson prilaže djelimično suprotno mišljenje.

Sudija Fausto Pocar prilaže djelimično suprotno mišljenje.

Sudija Mandiaye Niang prilaže izdvojena i suprotna mišljenja.

Molim sekretara da stranama podijeli kopije presude.

Prije nego što završimo želio bih iskoristiti ovu priliku da se zahvalim svima onima koji su doprinijeli efikasnom vođenju ovog postupka, kao i da im se zahvalim na njihovim konstruktivnim naporima.

Ova sjednica Žalbenog vijeća Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju je završena.